

KONCEPCIJA RAZVOJA NAUTIČKOG TURIZMA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

Peraić, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:528311>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**KONCEPCIJA RAZVOJA NAUTIČKOG
TURIZMA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI**

Mentor:

Izv.prof.Dr.sc. Srećko Favro

Student:

Ana Peraić 1133500

Split, rujan, 2016.

SADRŽAJ

1.UVOD.....	1
1.1.Problem cilj i struktura rada.....	1
1.1.1.Problem.....	1
1.1.2.Ciljevi.....	1
1.1.3.Metode.....	1
1.1.4.Struktura rada.....	1
1.2. Pojmovno i sadržajno određenje nautičkog turizma.....	1
1.3. Geografska i prostorna osnova Zadarske županije.....	2
2. POSTOJEĆE STANJE PONUDE.....	4
2.1. Raspoloživa nautička infrastruktura.....	4
2.2. Marine Zadarske županije.....	7
2.2.1. Marina Zadar.....	11
2.2.2. Marina Kornati.....	13
2.2.3. Marina D-Marin.....	18
3.POSTOJEĆE STANJE POTRAŽNJE.....	24
3.1. Obilježja potražnje nautičkog turizma u Hrvatskoj.....	24
3.2. Obilježja potražnje nautičkog turizma u Zadarskoj županiji.....	26
4. IDENTIFIKACIJA PROBLEMA.....	27
4.1. Problematika regionalnog razvoja i smještaja luka nautičkog turizma.....	27
5. PROSTORNI PLAN ZADARSKE ŽUPANIJE.....	28
5.1. Analiza nautičkog turizma na području Zadarske županije.....	28
5.2. Prostorna obilježja Zadarske županije.....	28
5.3. Prostorni plan Zadarske županije.....	30
6. AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU STRATEGIJE.....	31
ZAKLJUČAK	36
LITERATURA.....	37
PRILOG.....	38

1. UVOD

1.1. Problem, cilj i struktura rada

1.1.1. Definiranje problema istraživanja

Tema ovog završnog rada je koncepcija razvitka nautičkog turizma u Zadarskoj županiji. Rad se bavi istraživanjem cjelokupnog razvitka nautičkog turizma u navedenoj županiji te istražuje potencijale za razvoj dodatnih sadržaja u pružanju usluga u sklopu nautičkog turizma.

1.1.2. Ciljevi rada

Glavni ciljevi rada su istražiti atrakcijsku osnovu, prostornu i geografsku strukturu prostora te ostale potencijale za razvoj nautičkog turizma.

1.1.3. Metode rada

Glavne metode rada korištene u radu su sekundarni izvori dostupnih podataka te korištenje deskriptivne metode.

1.1.4. Struktura rada

Sadržaj rada započinje uvodom, nastavlja s pojmovnim i sadržajnim određenjem nautičkog turizma, slijedi geografska i prostorna osnova Zadarske županije. U teorijskom dijelu rada se opisuje postojeće stanje, ponuda i potražnja. U empirijskom dijelu rada se identificira problem, prikazuje se prostorni plan Zadarske županije te akcijski plan za provedbu strategije. Slijedi zaključak te konačno literatura.

1.2. Pojmovno i sadržajno određenje nautičkog turizma

Turizam ubrzano mijenja ekonomsku i socijalnu sliku svijeta. Značajan udio u cjelokupnom svjetskom turizmu zauzima nautički turizam¹ te kao takav predstavlja važan čimbenik razvitka svjetskog pomorskog i gospodarskog sustava.

Pojam nautički turizam (nautical tourism) se u inozemnoj literaturi često koristi pod pojmovima marine tourism, yachting tourism, sailing tourism, leisure boating i sl., različitog

¹ Nautički turizam je plovdba i boravak turista, nautičara, na plovnim objektima (jahtama, brodicama i sl.) kao i boravak u lukama nautičkog turizma radi odmora i rekreacije, Zakon o turističkoj djelatnosti Republike Hrvatske, NN 8/96, 19/96 i 76/98.

obuhvata. Razlike, ne toliko u samom korištenju pojma nautički turizam koliko u njegovom sadržaju, nalazimo i u našoj stručnoj i znanstvenoj literaturi i praksi. Iako se pojam nautički turizam koristi u svakodnevnom životu, još uvijek ne postoji njegova općeprihvaćena definicija, stoga je njegov obuhvat potrebno utvrditi ovisno o svrsi njegovog razmatranja.

Riječ je o vrsti turizma koja obuhvaća plovidbu i boravak turista na vlastitim ili unajmljenim plovilima za razonodu, sport i rekreaciju u lukama nautičkog turizma i svim drugim lukama, lučicama, prirodnim uvalama i zakloništima i s time neposredno i posredno povezane aktivnosti i djelatnosti. Nedjeljiv dio nautičkog turizma predstavlja i djelatnost iznajmljivanja plovila kao i mnogobrojne proizvodne i uslužne djelatnosti (tzv. mala brodogradnja, izrada jedara, usluge održavanja plovila i motora, instrumenata i opreme i sl.).

Plovni objekti nautičkog turizma su plovni objekti za krstarenja, plovni objekti za kružna putovanja i drugi plovni objekti opremljeni za višednevni boravak i/ili noćenje na moru. Bitna razlika između nautičkog turizma i ostalih oblika turizma je plovidba odnosno velika pokretljivost turista-nautičara, koja podrazumijeva čestu, a nerijetko i svakodnevnu promjenu mjesta boravka. Za određenje stupnja razvoja nautičkog turizma potrebno je sagledati položaj, razvoj i opremljenost luka nautičkog turizma s pripadajućim objektima infrastrukture i suprastrukture.

Luka nautičkog turizma je luka posebne namjene koja služi za prihvata i smještaj plovni objekata, te je opremljena za pružanje usluga korisnicima i plovnim objektima. Vrste luka nautičkog turizma prema vrsti objekata i usluga određene su posebnim propisima kojima se uređuje kategorizacija luka nautičkog turizma. Svakako treba uzeti u razmatranje i nautičke vezove koji su smješteni unutar luka otvorenih za javni promet. Kod takve vrste vezova u pravilu se radi o sezonskim vezovima koji su smješteni u najatraktivnijim dijelovima luka, a što znači u starim povijesnim jezgrama mjesta na obali i otocima.²

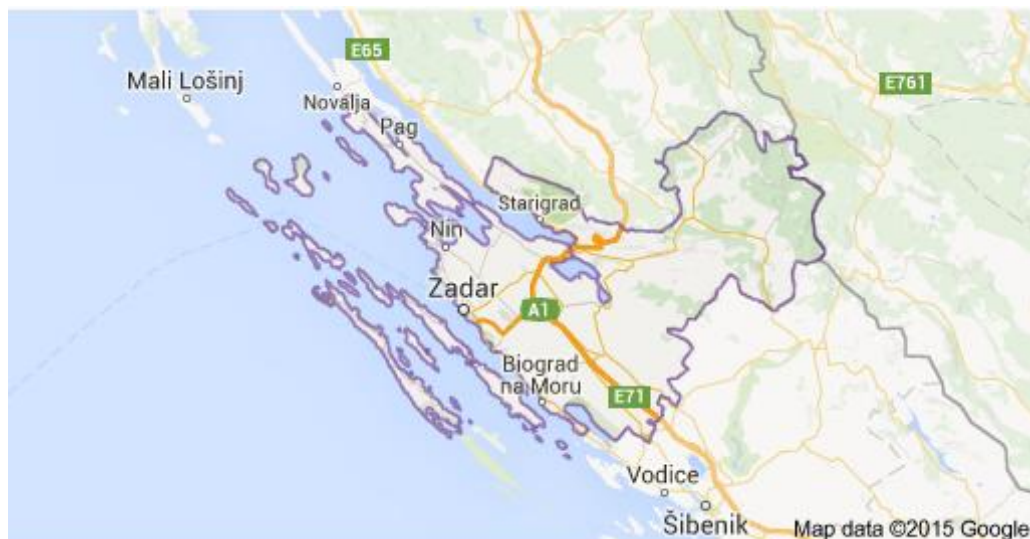
1.3. Geografska i prostorna osnova Zadarske županije

Područje Zadarske županije, kao jedinice regionalne samouprave, zahvaljujući svojim povijesnim, prometnim i gospodarskim čimbenicima ima važnu poziciju na karti hrvatske turističke ponude. Smještena u samom centru jadranske obale, obuhvaća obalu i otoke sjeverne Dalmacije, ravničarsko područje Ravni kotara, krševito područje Bukovice, dio ličko-krbavskog brdsko-planinskog područja s Pounjem, krševito područje Velebitskog kanala te planinsko područje Velebita kao prirodnu granicu s kontinentalnom Hrvatskom i Likom. Administrativno, županija graniči sa Šibensko-kninskom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom županijom. Na istoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, dužina granice je 24 km, a međunarodna morska granica s Italijom, prema zapadu, iznosi 83,43 km. Među svim jadranskim županijama, Zadarska ima najdulju obalu (1.300 km), što povoljno utječe na gospodarski te posebno na turistički razvoj. Županija u svom sastavu ima 34 jedinice lokalne samouprave, točnije 6 gradova (Zadar, Benkovac, Biograd n/M, Obrovac, Pag i Nin) i 28 općina (Bibinje,

² Izvor: Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019.

Galovac, Gračac, Jasenice, Kali, Kolan, Kukljica, Lišane Ostrovičke, Novigrad, Pakoštane, Pašman, Polača, Poličnik, Posedarje, Povljana, Preko, Privlaka, Ražanac, Sali, Stankovci, Starigrad, Sukošan, Sveti Filip i Jakov, Škabrnja, Tkon, Vir, Vrsi i Zemunik Donji). Administrativno središte Županije je grad Zadar koji je peti grad po veličini u Republici Hrvatskoj.³

Dakle, ukupna površina Zadarska županija čini **8,3%** ukupne površine Hrvatske, od čega 3.643,33 km² (**6,4%** površine RH) otpada na **kopneni** dio, a 3.632,9 km² na **morski** dio (**11,6%** teritorijalnog mora Republike Hrvatske).

Slika 1. Zemljovidni prikaz Zadarske županije

Izvor: Google karte: Zadarska županija

Budući da se svojim prirodnim položajem nalazi u središnjem dijelu Hrvatske, Zadarska županija postaje i značajna prometna poveznica. Tako da se na njenom prostoru prolaze državne ceste i autocesta A1 Zagreb – Split (tzv. Dalmatina). Također je povezana i zračnim linijama (Zračna luka Zadar), trajektnim vezama s Anconom u Italiji (iz grada Zadra) te željezničkim pravicima s ostatkom Hrvatske.⁴

Zadarska županija posebna je zbog svog županijskog područja koje obuhvaća brojne otoke, kanale, morske prolaze, duboko uvučene zaljeve u kopno, razvedena obala, plodna zona Ravnih kotara i krš brdsko – planinskog prostora. Sve to čini Zadarsku županiju iznimno prirodno-reljefno bogatu regiju u Republici Hrvatskoj s brojnim potencijalima i mogućnostima za razvoj različitih oblika gospodarskih djelatnosti, ponajviše turizma. Što se tiče kulturne baštine u Zadru se mogu pronaći ostaci iz stare antike, starokršćanskog pa sve do ranog srednjeg vijeka, a mnogobrojni zadarski otoci posjeduju vrlo vrijednu povijesnu baštinu. Od prirodne baštine na ovom prostoru se nalaze tri Parka prirode (Velebit, Telašćica i

³ Izvor: Glavni plan razvoja turizma Zadarske županije 2013.-2023.

⁴ Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Vranjsko jezero) i dva Nacionalna parka (Sjeverni Velebit i Paklenica) koji svojom ljepotom privlače brojne posjetitelje.⁵

Što se tiče pomorskog dobra u županiji se nalazi 200 otoka, otočića, hridi i grebena. Velika krajobrazna raznolikost kopnenog dijela županije; spoj planine, dolina, mora i brojnih otoka čini Zadarsku županiju izuzetno privlačnom za razvoj elitnog i selektivnih oblika turizma.

2. POSTOJEĆE STANJE PONUDE

2.1. Raspoloživa nautička infrastruktura

Prema Državnom zavodu za statistiku U 2010. istraživanjem je obuhvaćeno 98 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 60 marina (od toga 10 suhih marina) i 38 ostala luka nautičkog turizma. Ukupna površina njihova akvatorija jest 3 313 110 m², a broj vezova 16 913.

U 2011. obuhvaćeno je 98 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 61 marina (od toga 11 suhih marina) i 37 ostalih luka nautičkog turizma. Ukupna površina njihova akvatorija jest 3 295 891 m², a broj vezova 17 059.

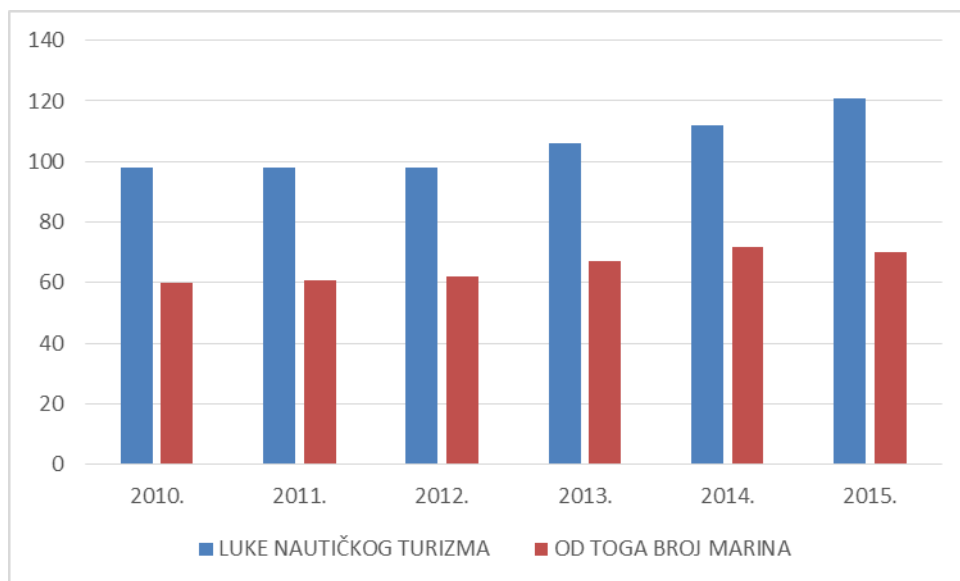
U 2012. obuhvaćeno je 98 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 62 marina (od toga 11 suhih marina) i 36 ostalih luka nautičkog turizma. Ukupna površina njihova akvatorija jest 3 266 746 m², a broj vezova 17 454.

U 2013. obuhvaćeno je 106 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 67 marina (od toga 14 suhih marina) i 39 ostalih luka nautičkog turizma. Ukupna površina njihova akvatorija jest 3 278 064 m², a broj vezova 16 940.

U 2014. obuhvaćeno je 112 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 72 marine (od toga 16 suhih marina) i 40 ostalih luka nautičkog turizma. Ukupna površina njihova akvatorija jest 3 322 650 m², a broj vezova 17 221.

U 2015. obuhvaćena je 121 luka nautičkog turizma na morskoj obali Hrvatske, i to 70 marina (od toga 13 suhih marina) i 51 ostala luka nautičkog turizma. Ukupna površina njihova akvatorija jest 3 614 784 m², a broj vezova 17 351.

⁵ Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

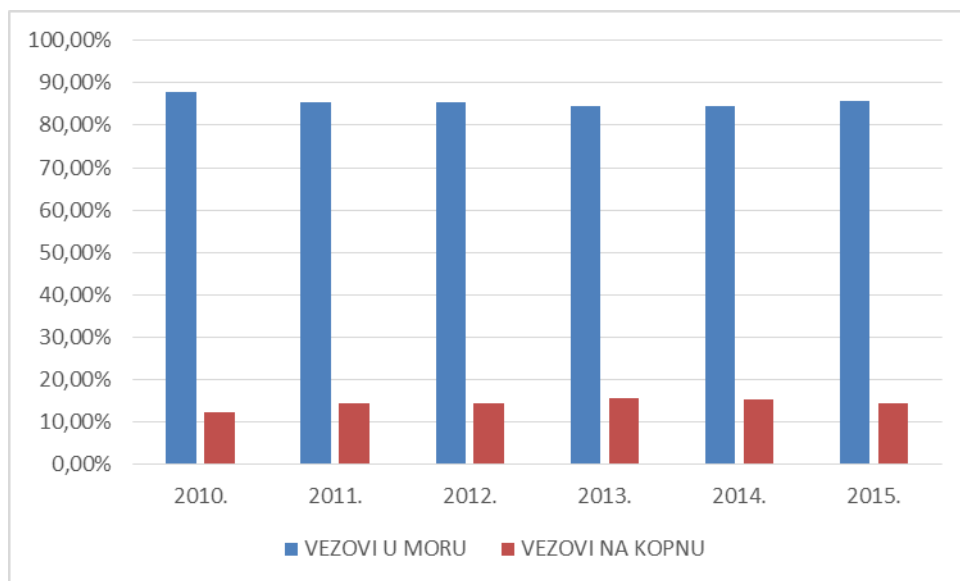

Slika 2. Razvoj nautičke turističke ponude (broj luka nautičkog turizma i marina) u Hrvatskoj u razdoblju 2010.-2015.

Izvor: Vlastiti prikaz prema Državnom zavodu za statistiku

U lukama nautičkog turizma 31. prosinca 2010. na stalnom vezu bilo je 14 431 plovilo, što je za 2,5% manje nego 31. prosinca 2009. Vezom u moru koristilo se 87,7% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 12,3%. U 2011. na stalnom vezu bilo je 14 286 plovilo, što je za 1,0% manje nego 31. prosinca 2010. Vezom u moru koristilo se 85,5% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 14,5%. U 2012. na stalnom vezu bilo je 14 396 plovila, što je za 0,8% više nego 31. prosinca 2011. Vezom u moru koristilo se 85,5% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 14,5%. U 2013. na stalnom vezu bilo je 13 735 plovila, što je za 4,6% manje nego 31. prosinca 2012. Vezom u moru koristilo se 84,5% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 15,5%. U 2014. na stalnom vezu bila su 13 793 plovila, što je za 0,4% više nego 31. prosinca 2013. Vezom u moru koristilo se 84,6% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 15,4%. U 2015. na stalnom vezu bilo je 13 399 plovila, što je za 2,9% manje nego 31. prosinca 2014. Vezom u moru koristilo se 85,7% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 14,3%.

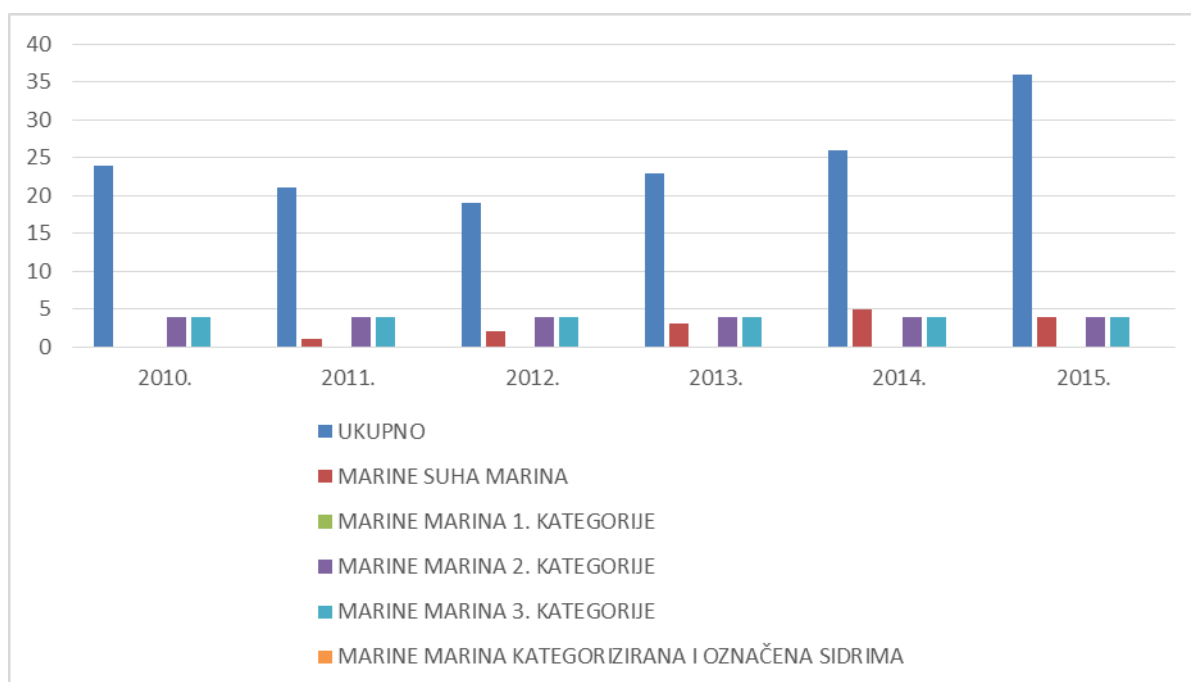
Može se zaključiti da se broj ukupnih vezova smanjio od 2010. do 2015. godine što se može vidjeti na sljedećoj slici 3. :

Slika 3. Razvoj nautičke turističke ponude (broj vezova) u Hrvatskoj u razdoblju 2010.-2015.

Izvor: Vlastiti prikaz prema Državnom zavodu za statistiku

Što se tiče nautičkog kapaciteta u razdoblju od 2010.-2015. Zadarskoj županiji to možemo vidjeti na sljedećoj slici 4. :

Slika 4. Nautički kapaciteti u Zadarskoj županiji

Izvor: Vlastiti prikaz prema Državnom zavodu za statistiku

Prema podacima iz Državnog zavoda za statistiku može se zaključiti kako je ukupni kapacitet marina rastao silaznom putanjom od 2010. godine do 2012. te da od 2013. godine do 2015. ponovno raste uzlaznom putanjom pri čemu ukupno broji 36 marina (4 suhe marine, 4 marine druge kategorije te 4 marine treće kategorije) .

Nadalje, pomorsko dobro u Zadarskoj županiji čini 200 otoka, otočića, hridi i grebena. Što se tiče upravljanja pomorskim dobrom u županiji djeluje Upravni odjel za more i turizam koji obavlja stručne obavlja upravne i stručne poslove u području turizma, pomorstva, pomorskog dobra, marikulture i morskih luka, kako bi se kontrolirao, planirao i usmjeravao razvoj svih djelatnosti povezanih s morem. Upravni odjel također provodi postupke davanja koncesija na pomorskom dobru, poslove u vezi s održavanjem, upravljanjem, zaštitom i unapređenjem pomorskog dobra, provodi postupke utvrđivanja granica pomorskog dobra i lučkih područja, provodi postupke utvrđivanja visine naknade koju plaćaju vlasnici brodica i jahti za upotrebu pomorskog dobra, vodi upisnik koncesija na pomorskom dobru te prati i usklađuje rad Županijske lučke uprave.

Shodno tome, more i pomorske djelatnosti od iznimne su važnosti za Zadarsku županiju, stoga se danas u županiji nalazi čak 11 luka nautičkog turizma. Neke od njih otvorene su samo u sezonskom periodu (pretežno na otocima) dok neke pružaju svoje usluge tokom cijele godine. Njihovu važnu ulogu dokazuje i veliki prihodi ostvareni od strane nautičkog turizma.⁶

2.2. Marine zadarske županije

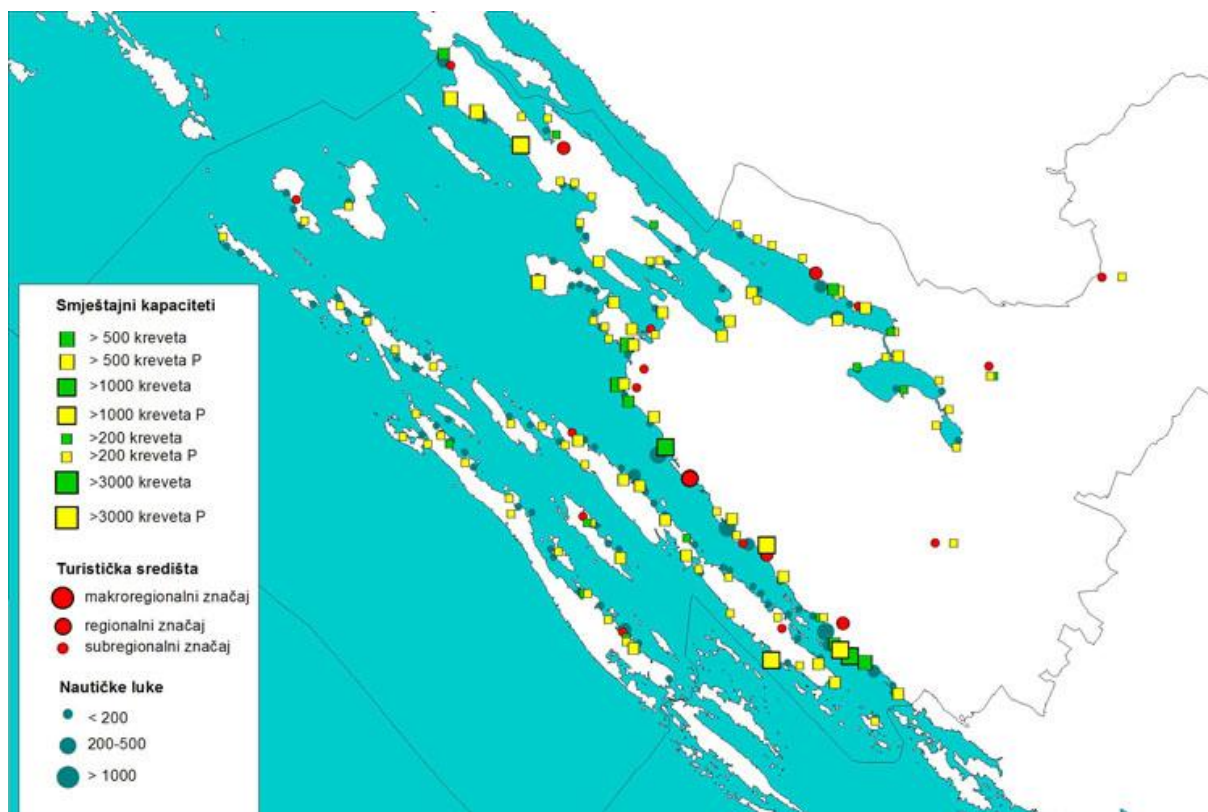
U ovom poglavlju upoznat ćemo se sa najznačajnijim charter marinama koje se nalaze na prostoru Zadarske županije. Također će se navesti njihov sadržaj i mogućnosti koje se nudi svim korisnicima.

U Zadarskoj županiji se nalaze slijedeće marine:

- ACI marina Šimuni
- D-Marin Marina Dalmacija
- Marina Benjamin-Veli Iž
- Marina Borik
- Marina Olive Island Sutomišćica
- Marina Preko

⁶ Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

- Marina Zadar
- Marina Šangulin
- Marina Kornati
- Marina Veli Rat

Slika 5. Postojeće marine u Zadarskoj županiji

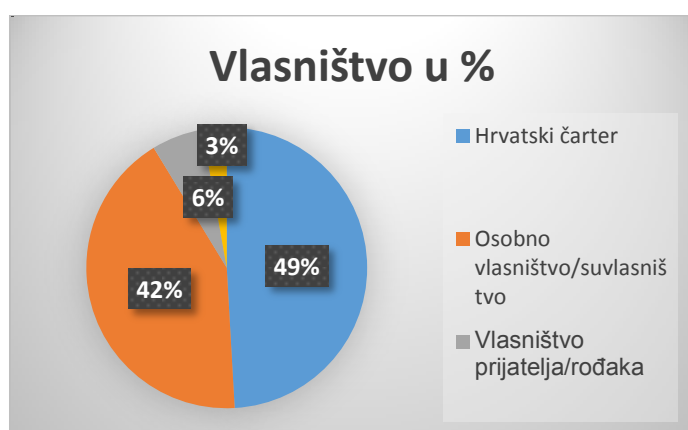
Izvor:URL:https://www.google.hr/search?q=postoje%C4%87e+marine+u+zadarskoj+%C5%BEupaniji&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjGv4HM5ZjPAhWG2RoKHfkqATYQ_AUICCGB&biw=1366&bih=662

Županija	Ukupno Total	Sidrište Anchorage	Privezište Mooring	Marine Marinas					Nerazvrstane luke nautičkog turizma Uncategorised nautical ports
				suha marina Land marina	marina I. kategorije Marina, 1 st category	marina II. kategorije Marina, 2 nd category	marina III. kategorije Marina, 3 rd category	marina kategorizirana i označena sidrima Marina, categorised and marked by anchors	
Republika Hrvatska	112	27	10	16	6	24	17	9	3
Primorsko-goranska	30	8	5	7	1	3	3	3	-
Zadarska	26	11	2	5	-	4	4	-	-
Šibensko-kninska	15	1	-	1	2	4	5	2	-
Špiljsko-dalmatinska	21	6	1	2	-	5	3	3	1
Istarska	14	-	2	-	3	6	2	1	-
Dubrovačko-neretvanska	6	1	-	1	-	2	-	-	2

Tablica 1: Luke nautičkog turizma u 2014.

Izvor: DZS: Nautički turizam; (http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/04-03-04_01_2014.htm)

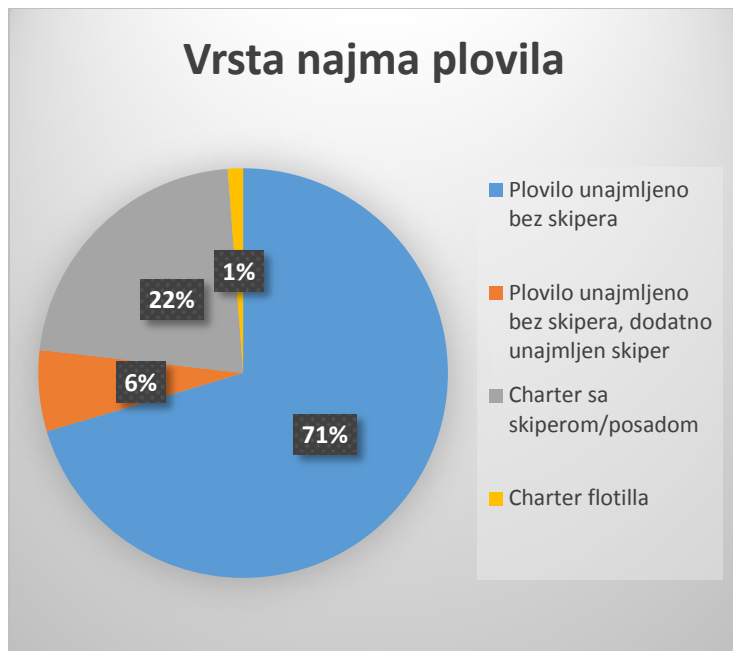
Sve navedene marine raspoređene su na najboljim lokacijama u Zadarskoj županiji i to na prirodno zaštićenim područjima koja pružaju sigurno utočište svim nautičarima. S ukupno 26 luka i privezišta nautičkog turizma Zadarska se županija nalazi na drugom mjestu. Ukupan broj vezova u moru iznosi 3.596, dok na kopnu iznosi 981 u svim lukama, ali se ta brojka nastoji povećati. Također, prema Thomas NAUTIKA istraživanju iz 2012., čiji rezultati pokazuju kako je najveći udio charter kompanija koje korisnici iznajmljuju upravo u hrvatskom vlasništvu, evidentna je potreba, odnosno potencijal koji charter agencije u vlasništvu receptivne zemlje mogu iskoristiti organiziranim i stručno vođenim poslovanjem.

Graf 1: Vlasništvo plovila u najmu

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Nadalje, vrsta najma plovila jasno pokazuje kako najveći udio imaju barboat charteri, dok ih u stopu prati najam chartera te dodatni najam skipera/posade.

Graf 2 : Vrsta najma plovila prema Thomas Nautika istraživanju

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvodač: Adriatic expert d.o.o. Split

U nastavku ćemo se upoznati s **ponudom** najznačajnijih marina u Zadarskoj županiji.

2.2.1. MARINA ZADAR

Slika 6: Marina Zadar- Tankerkomerc

Izvor: <http://www.marinazadar.com/fotogalerija/>

Marina Zadar smještena je u samom središtu grada Zadra te je time locirana na središnjem dijelu jadranske obale. Maleni zaljev u središtu grada dobro je uvučen te čini idealnu poziciju za marinu koja je i istovremeno dobro zaštićena od svih vjetrova. Kako se nalazi u samom centru grada Zadra, marina čini još više privlačnom i poželjnom destinacijom za sve njene posjetitelje kao i blizina arhipelaga, koji broje preko 300 otoka, otočića i hridi glavni su motiv dolaska svih ljubitelja nautičkih aktivnosti. Također, uz depandansu Marine Zadar je Marina Iž koja se nalazi u središtu Zadarskog arhipelaga samo 14 NM od Marine Zadar. Blizina aerodroma, gradska luka s hidrogliserima i brzim brodovima, nova autocesta i ostale prometnice čine je lako dostupnom za sve goste iz zemlje i svijeta. Marina Zadar ponosni je nositelj **Plave zastave**, prestižnog međunarodnog priznanja koje se svake godine dodjeljuje za visoku razinu čistoće mora i okoliša u marinama.

Osim morskih ljepota, neposredna okolica Zadra bogata je i drugim sadržajima i prirodnim ljepotama s brojnim dodatnim mogućnostima za aktivni odmor; pješačke i biciklističke staze, jahanje, planinarenje, free climbing, ribolov slatkovodne ribe, rafting, canuing, lov na divljač itd. Za sam sadržaj marine može se reći da marina pruža osnovne sadržaje ali i neke dodatne kojima se mogu koristiti njezini posjetitelji. Tako marina Zadar raspolaže sa oko 300 vezova u moru i 200 vezova na kopnu. Svim vlasnicima plovila na raspolaganju je i servis marine koji djeluje preko 30 godina u servisiranju svjetskih proizvođača brodova, brodskih motora i opreme te se u servisnoj zoni nalazi i dizalica. Također vrše radove u drvu i plastici, za bojanje i saniranje osmoze. Pružaju još i mogućnost ugradnje hidraulične pasarele, pramčanih propelera, auto-pilota, GPS uređaja i radara. Isto tako u marini se nalazi i ovlašteni servisi i originalni dijelovi i dijagnostika za motore. Također se u sklopu servisne zone nalazi i benzinska postaja dostupna širokom broju korisnika. Što se tiče provođenja odmora u marini, svi njezini posjetitelji mogu uživati u

ugostiteljskoj ponudi koju čine restoran, caffè bar i casino koji su smješteni u samoj marini. Iako su nautičari uglavnom posjetitelji koji dolaze na odmor zračnim prijevozom, za sve one koji se ipak odluče doći u marinu Zadar automobilom ima i čuvani parking i garažni parking.

Slika 7: Shematski prikaz marine Zadar

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

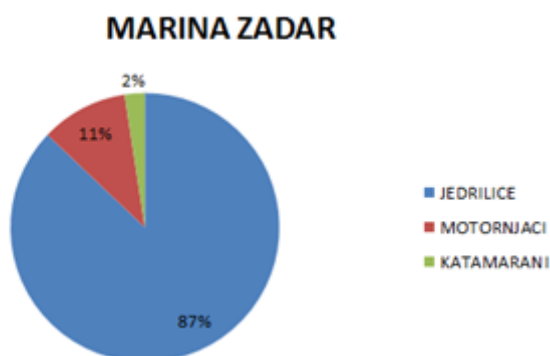
U marini Zadar se osim pružanja vezova privatnim vlasnicima brodova, je i nautička luka charter bazama. Dolje su navedeni charteri koji se nalaze u marini Zadar.

MARINA ZADAR TANKERKOMERC D.D.				
CHARTER	JEDRILICE	MOTORNJACI	KATAMARANI	UKUPNO
ALBATROS YACHTING	22		2	24
SOHA YACHTING	5			5
MERIDIJAN YACHTING	19	1	1	21
PITTER	18			18
BRUNEO CHARTER	12			12
SUNTURIST CHARTER	7	12		19
TORETE	15			15
PLATTEN	10			10
UKUPNO:	108	13	3	124

Tablica 2: Popis charter baza u marini Zadar

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Kada sve chartere objedinimo u jednu cjelinu da se zaključiti da u ponudi dominiraju jedrilice i to sa 87% u odnosu na motornjake (11%) i katamarane (2%)

Graf 3: Podjela plovila u marini Zadar

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Potom slijedi prikaz plovila prema godištima te se da uočiti da se starost plovila pretežno kreće između sedam i deset godina, ali da se u ponudi može pronaći i poneko plovilo starije od 18 godina starosti.

GODIŠTE	JEDRILICE	MOTORNJACI	KATAMARANI
2015	8		1
2014	4		
2013	2		
2012	1		1
2011	1		
2010	2		
2009	2		1
2008	9	1	
2007	8		
2006	6	2	
2005	6	1	
2004	14		
2003	9	1	
2002	20		
2001	5		
2000	2		
1999	2		
1997	2		
1994		1	
1993	1	1	
1990	1		
1989		2	
1988		2	
1987	1		
1980		2	
UKUPNO:	106	13	3

Tablica 3: Prikaz plovila po godištima u charter bazama marine Zadar

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

2.2.2. MARINA KORNATI

Slika 8: Shematski prikaz marine Kornati

Izvor: <http://www.yachtsupplycroatia.com/hr/marine/d/marina-kornati-19>

Marina Kornati ukupne je morske površine (akvatorija) 91.912 m² i kopnene površine od 39.688 m², te kao takva jedna je od najvećih nautičkih luka Zadarske županije i jedini istinski pokretač razvoja nautičkog turizma biogradske rivijere. Zahvaljujući investicijskim ulaganjima posljednjih godina u modernu tehničku opremljenost, servisne usluge i eko sustave s posebnim naglaskom na uređenje prališta, izgradnju tehnološkog pročišćivača voda kao i izgradnju eko skladišta, Marina Kornati zadovoljila je najstrože međunarodne standarde zaštite okoliša te dobila **Plavu Zastavu**.

Komplementiranjem svoje usluge i povećanjem kapaciteta na sadašnjih 854 vezova od čega 70 na kopnu i 15 gatova sa priključcima za struju i vodu za prijam plovila maksimalne veličine do 23 metra marina Kornati našla se među top 3 hrvatske marine.

Marina je zadržala status vodećeg charter centra na Jadranu sa preko 300 plovila u charteru koje se nalaze u vlasništvu 11 charter tvrtki koje posluju unutar marine i koje se osim charterom bave i prodajom plovila vodećih svjetskih proizvođača. Dolje u tablici su navedeni charteri koji se nalaze u marini Kornati⁷:

⁷ Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

MARINA KORNATI				
CHARTER	JEDRILICE	MOTORNJACI	KATAMARANI	UKUPNO
EURONAUTIC	43			43
PITTER	49	1	12	62
ADRIATIC CHALLENGE	35	1		36
FULL TEAM	12			12
LM YACHTING	12			12
NAUTICA CUFNER	9		1	10
BAOTIĆ YACHTING	4			4
BURIN YACHTING	30			30
EUROMARINE	42	2	1	45
GOMER ASC	56	5		61
KOMPAS	2			2
UKUPNO:	294	9	14	317

Tablica 6: Prikaz plovila u marini Kornati

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Marinu Kornati čine tri međusobno povezane cjeline:

1. Centralni dio

Centralni dio marine Kornati sa 380 vezova u moru i 70 na kopnu , odnosno ukupno 450 vezova, Zapadni dio marine sa 200 vezova u moru i Južni dio marine sa 100 vezova u moru. Marina ima 15 uređenih gatova sa 750 vezova s priključkom za struju i vodu, dovoljno mjesta na kopnu za servis i održavanje plovila. Što se tiče širina ulaza u marinu ona iznosi 40 m, a najveća dubina (gaz) je do 6,50 m. Sanitarni blokovi sa tuševima nalaze se u svakom od akvatorija, a potrošnja vode i struje uračunata je u cijenu veza. Također se u sklopu marine nalazi čuvani parking s 700 mjesta.

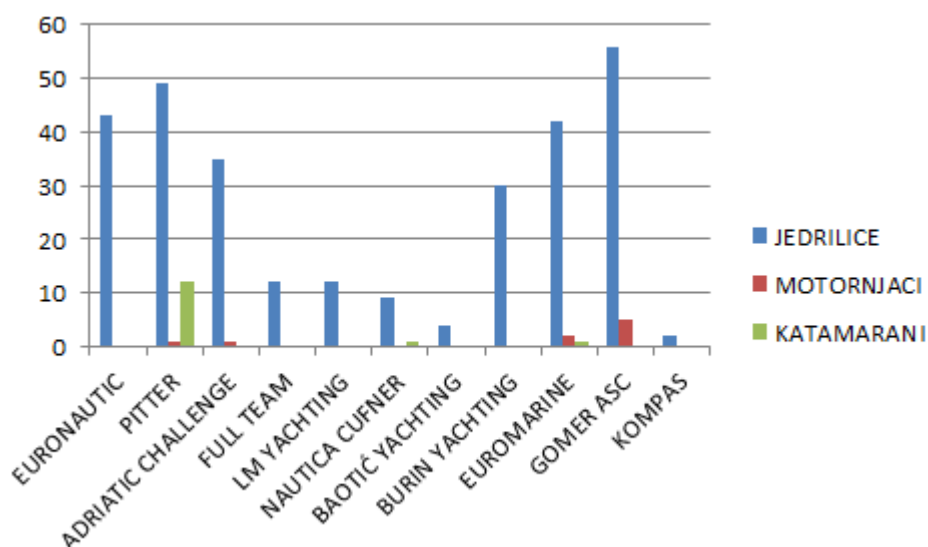
2. Hotelska marina

Hotelska marina nalazi se u samom središtu grada Biograda na Moru, ispred hotela Kornati i hotela Ilirija. Sve usluge servisa mogu se obaviti u marini Kornati, a gosti se mogu poslužiti i jednim od parkirališta hotela Ilirije. Također wellness se nalazi u sklopu hotela Ilirije, a svi gosti marine Kornati ostvaruju dodatni popust na usluge wellnesa i frizerskog salona. Sanitarni čvor se nalazi u sklopu hotela Kornati i služi isključivo za goste hotelske marine.

3.Ostale usluge marine Kornati

Od ostalih usluga unutar marine nalazi se restoran marine Kornati kao i mjenjačnica koja se nalazi u sklopu recepcije. Marina Kornati raspolaže i sa praonicom. U marini Kornati nalazi se servisna zona za popravke, održavanje plovila i suhi vez. U servisnoj zoni nalazi se istezalište na kojem se vrše usluge dizanja/spuštanja plovila, sa dizalicom od 10 tona i 50 tona nosivosti, a širina navoza je 7 m. Na platou servisne zone nalazi se i odlagalište opasnog otpada.

Što se tiče charter usluge dolje su shematskim prikazom navedeni svi charteri te njihove flote raspodijeljene na jedrilice, motornjake i katamarane.

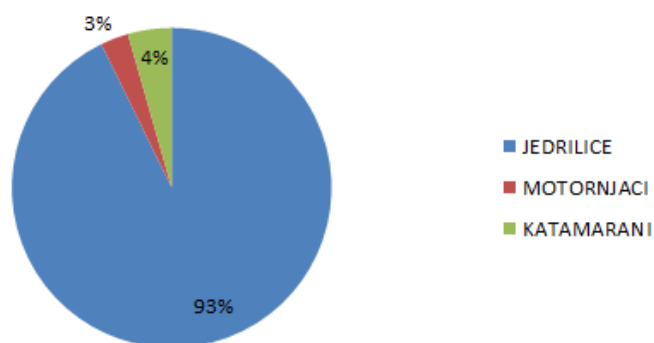

Graf 5: Podjela plovila po charter bazama

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Kada bi gledali udio plovila po charterima da se ponovno uočiti dominantnost jedrilica ispred ostalih tipova plovila.

MARINA KORNATI

Graf 6: Podjela plovila u marini Kornati

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Skoro sva plovila su izgrađena od početka 2000. godine do danas što je prikazano dolje navedenom tablicom.

GODIŠTE	JEDRILICE	MOTORNJACI	KATAMARANI
2015	7		4
2014	11		
2013	30		
2012	37		1
2011	11		
2010	6		1
2009	16		2
2008	40	2	
2007	30	1	1
2006	26		
2005	10	1	3
2004	8		1
2003	8		
2002	11		1
2001	7		
2000	1		
1973	1		
UKUPNO:	260	4	14

Tablica 7: Prikaz plovila po godištima u charter bazama marine Kornati

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

2.2.3. D-MARIN MARINA DALMACIJA

Slika 9: D-Marin Marina Dalmacija

Izvor: <http://www.croatiatravelinfo.com/city/marina-dalmacija/>

Marina Dalmacija smjestila se u mjestu Sukošan koje se nalazi 11 km jugoistočno od Zadra. Sa svojom iznimnom ljepotom i atraktivnim uređenjem kao i sa sveobuhvatnoj ponudi, može se reći da je to jedna od najbolje uređenih marina u Hrvatskoj.

Vezovi u moru

D-Marin Marina Dalmacija sa svojih 1200 vezova u moru najveća je luka nautičkog turizma na istočnoj obali Jadranskog mora. Izgrađena od čvrstih betonskih gatova dužine 50 do 85 metara.

Dubina mora na vezovima za manja plovila kreće se oko 3 metra, dok je na ostalim vezovima u marini dubina znatno veća i mjeri od 3 do 7 metara. Na ulazu u luku marine i na plovnim putovima posred uvale dubina mora je od 4 do 10 metara.

Vezovi za mega plovila

Za plovila od 20 do 25 metara koriste se boksevi na poluotoku. Svaki boks prihvaća po dva plovila koja se vezuju bokom uz gat. Svi mega vezovi opremljeni su energetske ormaricama.

U skladu sa europskim standardima ormarići omogućavaju dovod električne energije od 16A, 32A i 63A preko trofaznih priključnica. Stopostotna popunjenost mega vezova i stalni upiti vlasnika suočenih sa teškoćama u pronalaženju slobodnog veza za velike brodove, rezultirali

su uređenjem dodatnih mega vezova. Mega plovila na dnevnom vezu, koriste tranzitni gat. Maksimalna dužina veza iznosi 80 m, a maksimalni dozvoljeni gaz 4 m.

Vezovi na kopnu

D-Marin Marina Dalmacija raspolaže s 500 vezova na kopnu, gdje se mogu smjestiti sve vrste i veličine plovila. Također u ponudi imaju i kopneni vez s gatovima na koje su smješteni brodovi s ugovorom za kran pass uslugu.

Servis marine:

U sklopu marine nudi se i kopneni vez- Kran Pass smješten je na površini od 55.000 m². Trenutno raspolažemo s tri novouređena i potpuno opremljena gata sa ukupno 160 smještajnih mjesta. Kada izgradnja kopnenih gatova završi raspolagati ćemo s ukupno 350 ovakvih vezova.

Vezovi su opremljeni energetske ormaricama napravljenim prema europskim standardima, s 4 do 6 priključnica za el. energiju od 220 ili 380 V, rasvjetnim tijelima i priključcima za vodu. Kako bismo vam omogućili još bržu i kvalitetniju uslugu, nabavili smo novi teleskopski travel lift od 30 tona i 20 tonski karelo, vozilo za kopneni prijevoz motornih brodova i jedrilica unutar marine. Spuštanje ili dizanje plovila naručujete radnim nalogom (narudžbom za dizalicu) , sukladno cjeniku i uvjetima.

Svim plovilima s godišnjim ugovorom za kran pass, za korištenje veza u moru, odobrava se popust od 50% na cijenu dnevnog veza. Za korištenje mjesta na kopnu za obavljanje radova, koji nisu dopušteni na kran-pass mjestu, odobrava se 7 dana besplatnog korištenja. Za korištenje duže od 7 dana, naplatit će se dnevni vez prema prema cjeniku ili će se troškovi obračunati prema kategoriji dodatka za zimovanje na kopnu.

Sanitarni čvorovi lokacijski su smješteni kako bi bez obzira na mjesto gdje im je brod vezan bili lako dostupni gostima. Opremljeni su kvalitetnom opremom, većina ima instalirane solarne ćelije, filtriranje vode, te odvajanje kamenca iz vode.

Dodatne usluge:

Marina Dalmacija je jedna od rijetkih luka nautičkog turizma, koja posjeduje svoju plažu.

Plaža se nalazi na poluotoku, nasuta je oblucima, uvučena u kopneni dio poput prirodne uvale i okrenuta prema zadarskom kanalu. Zbog toga, ali i zbog plutajuće ograde, kupaći su potpuno zaštićeni od plovila koja uplovljavaju i isplovljavaju iz marine.

Svi gatovi i rive D-Marin Dalmacija Marine opremljeni su s kvalitetnim energetskim ormarićima, napravljenim po europskim standardima (IEC 60364-7-709 normama). Na svakom od njih ugrađeno je 4-6 priključnica za električnu energiju, jedno rasvjetno tijelo i dvije slavine za vodu. Cijena vode za piće i električne energije za osvjetljenje uračunata je u cijenu korištenja veza.

U Marini se nalaze četiri velika operativna istezališta na kojima se obavlja usluga dizanja i spuštanja povelakao i pranje i servisiranje povelaa. Raspolažemo s pet pokretnih dizalice (travel lifta): dva od 30 tona, po jedan od 35, 65 i 80 tona nosivosti, koji u potpunosti zadovoljavaju kapacitet i potrebe marine i servisa uz maksimalnu širinu navoza je 6,5 m. Također raspolažu i sa novim 20 tonski karelom (vozilo za kopneni prijevoz povelaa unutar marine) koji može prevoziti i motorne brodove i jedrilice.

U Marini se svi osnovni servisi na brodskim motorima i instalaciji povelaa kao što su popravak oštećenja plastičnog trupa, bojanje cijelog povelaa kao i razne drvodjelačke radove mogu izvršiti servisnoj bazi u marini.

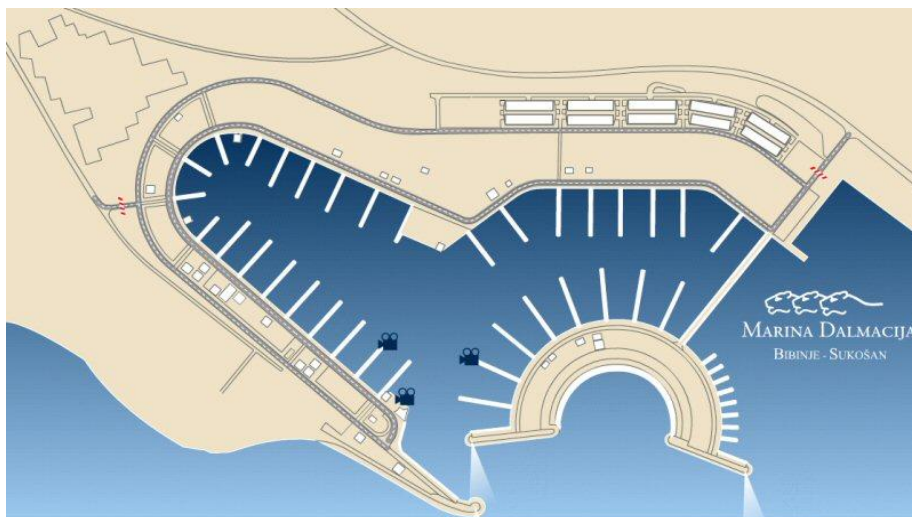
Unutar D-Marin Dalmacija Marine, na samom morskom ulazu, smještena je benzinska postaja, posebno prilagođena opskrbi povelaa gorivom. Dubina mora na tom dijelu marine najmanje je 4,5 metara, te je jednostavno korištenje benzinske postaje omogućeno brodovima do 55 m. Unutar benzinske postaje je i trgovina gdje možete nabaviti: razna maziva, ulja, sredstva za čišćenje i sl., alkoholna i bezalkoholna pića, opremu za nautičare i ronioce, ali i unajmiti bicikl ili skuter.

U ponudi marine je ugostiteljski objekt „Restoran Gajeta“, koji se nalazi uz recepciju i trgovine,a cafe-restoran „Laguna“ smješten na plaži marine točnije na poluotoku. Isto tako u marini se nalazi cafe bar „Ferata“ koji posluje tijekom cijele godine koji u ponudi ima obroke koji se poslužuju u bilo koje doba dana.

Također u sklopu marine se nalazi praonica u kojoj se gostima pruža mogućnost i self servis korištenja perilica rublja (putem kartica) kao i ronilački centar „Zlatna Luka“.

Unutar D-Marin Dalmacija Marine nalaze se trgovine koje su svoje asortimane prilagodile potrebama naših gostiju :

1. MARKET MARETA u neposrednoj blizini recepcije, u ponudi ima robu široke potrošnje.
2. NAUTIC SHOP koji nudi sve proizvode potrebne za održavanje brodova
3. SUVENIRNICA SMART tj. suvenirnica

Slika 10. Shematski prikaz marine Dalmacija

Izvor: <http://www.marinadalmacija.hr/>

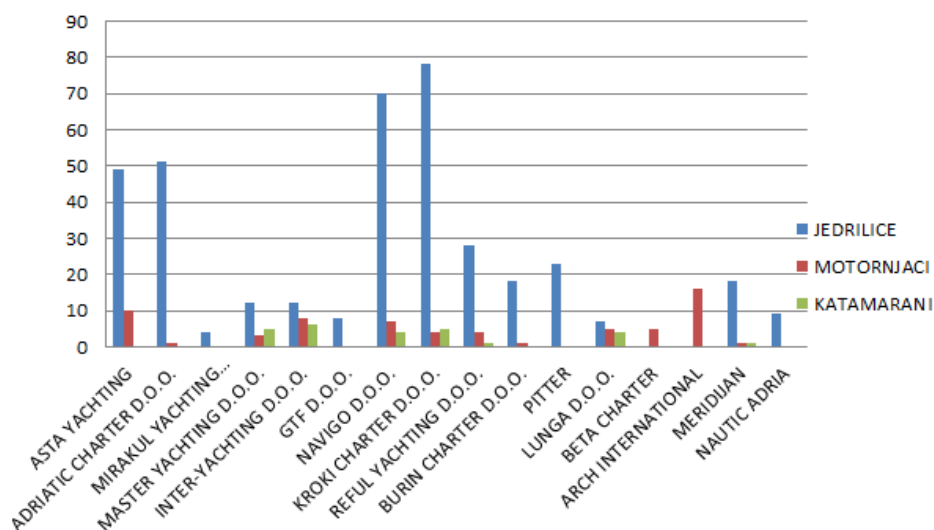
S aspekta charter usluga dolje u tablici su navedeni charteri koji se mogu pronaći u marini Dalmacija:

D- MARIN MARINA DALMACIJA				
CHARTER	JEDRILICE	MOTORNJACI	KATAMARANI	UKUPNO
ASTA YACHTING	49	10		59
ADRIATIC CHARTER D.O.O.	51	1		52
MIRAKUL YACHTING D.O.O.	4			4
MASTER YACHTING D.O.O.	12	3	5	20
INTER-YACHTING D.O.O.	12	8	6	26
GTF D.O.O.	8			8
NAVIGO D.O.O.	70	7	4	81
KROKI CHARTER D.O.O.	78	4	5	89
REFUL YACHTING D.O.O.	28	4	1	33
BURIN CHARTER D.O.O.	18	1		19
PITTER	23			23
LUNGA D.O.O.	7	5	4	16
BETA CHARTER		5		2
ARCH INTERNATIONAL		16		16
MERIDIJAN	18	1	1	20
NAUTIC ADRIA	9			9
UKUPNO:	387	65	26	477

Tablica 8: Prikaz plovila u marini Kornati

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

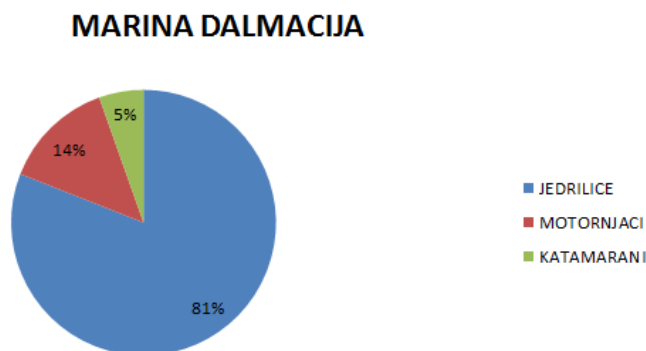
Grafički prikaz po charterima bi izgledao ovako:

Graf 7: Podjela plovila po charter bazama

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Ovih 16 chartera raspolaže flotom od oko 480 plovila te su najzastupljenije jedrilice što e prikazano dolje navedenim prikazom:

Graf 8: Podjela plovila u marini Dalmacija

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

Većina plovila je novije gradnje te ih je većina mlađe od 10 godina što je lako uočljivo u dolje navedenoj tablici.

GODIŠTE	JEDRILICE	MOTORNJACI	KATAMARANI
2016	3		
2015	43	4	
2014	45	4	
2013	36		2
2012	23	6	4
2011	15	6	1
2010	5	4	
2009	25	5	6
2008	26	13	5
2007	33	9	6
2006	16	5	2
2005	16	5	1
2004	32	3	
2003	22	1	
2002	25	1	
2001	6		
2000	1		
1999	3		
1998	2		
1997	3		
1996			1
1993	2		
UKUPNO:	382	66	28

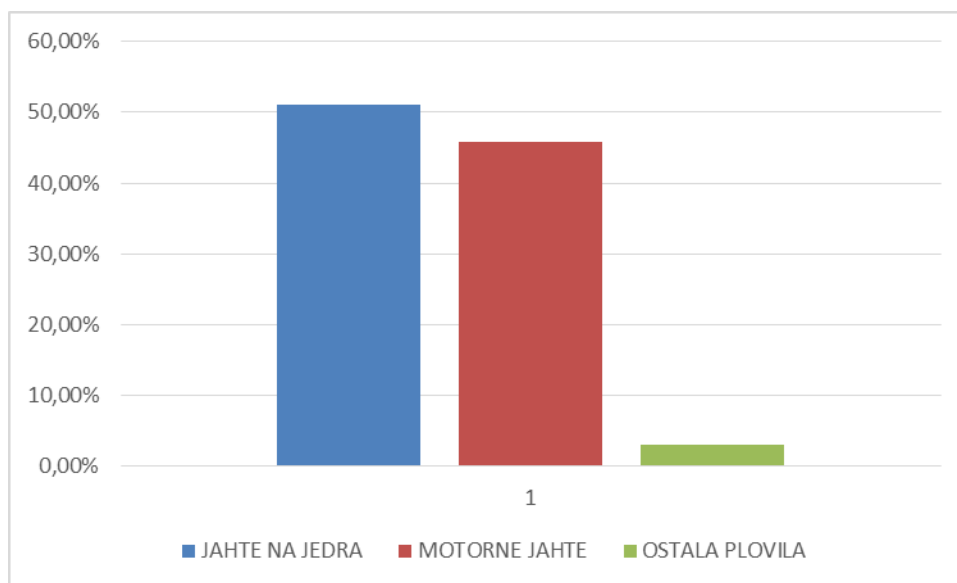
Tablica 9: Prikaz plovila po godištimu u charter bazama marine Kornati

Izvor: Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini Sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split

3.POSTOJEĆE STANJE POTRAŽNJE

3.1.Obilježja potražnje nautičkog turizma u Hrvatskoj

Analiza potražnje u nautičkom turizmu u Hrvatskoj obuhvatila je promet plovila, odnosno broj plovila/uplovljavanja i broj izdanih dozvola za plovidbu, te potražnju gostiju nautičara, iskazanu brojem dolazaka i brojem ostvarenih registriranih noćenja nautičara u lukama nautičkog turizma. Izvor podataka predstavljaju podaci Državnog zavoda za statistiku. U 2015. godini zabilježeno je ukupno 193 450 plovila, što je za 6,7% više nego u 2014. Na stalnom vezu u moru u lukama nautičkog turizma bilo je ukupno 13 399 plovila, što je za 2,9% manje nego 31. prosinca 2014. Vezom u moru koristilo se 85,7% plovila, a isključivo mjestom na kopnu 14,3%. Prema zastavi plovila najviše plovila na stalnom vezu bilo je iz Hrvatske (43,6%), Austrije (16,6%), Njemačke (15,2%), Italije i Slovenije (obje po 5,2%) i Ujedinjene Kraljevine (2,3%), što čini 88,1% od ukupnog broja plovila na stalnom vezu. S obzirom na vrstu plovila na stalnom vezu koja su se koristila vezom u moru, 51,0% su jahte na jedra, 45,9% su motorne jahte, a 3,1% su ostala plovila.⁸

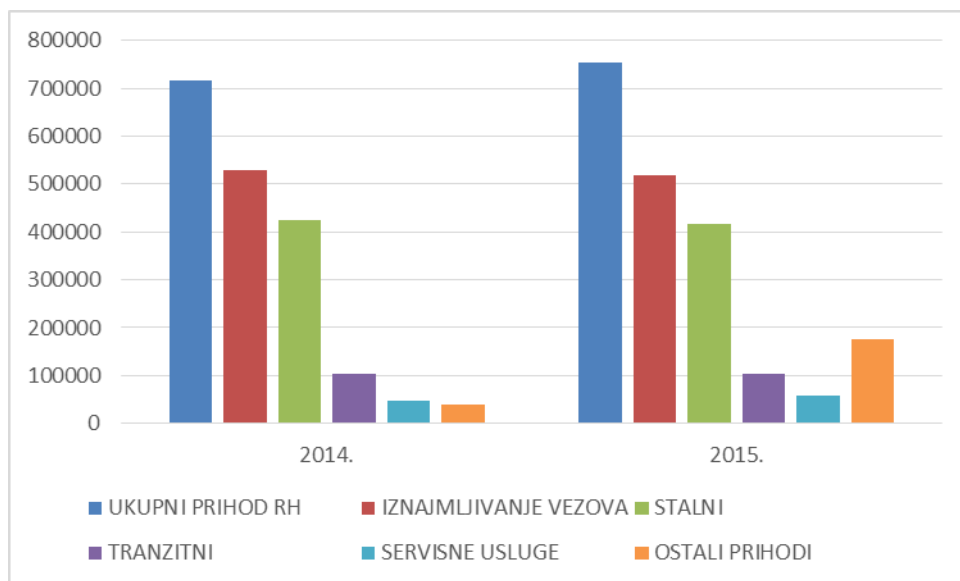

Slika 11. Vrste plovila na stalnom vezu

Izvor: Vlastiti prikaz na temelju Državnog zavoda za statistiku

Ukupno ostvaren prihod luka nautičkog turizma u 2015. iznosio je 753 milijuna kuna, pri čemu je 519 milijuna kuna ostvareno od iznajmljivanja vezova, što od ukupno ostvarenog prihoda iznosi 68,9%. U odnosu na 2014. ukupan prihod veći je za 5,1%, dok je prihod od iznajmljivanja vezova manji za 1,6%.

⁸ Državni zavod za statistiku; Kapaciteti i poslovanje luka nautičkog turizma u 2015.

Slika 12. Ostvareni prihod luka nautičkog turizma bez pdv-a u 2015. godini

Izvor: Vlastiti prikaz na temelju podataka iz DZS

3.2. Obilježja potražnje nautičkog turizma u Zadarskoj županiji

Na temelju prihoda koje ostvaruju prethodno navedene marine Zadarske županije može se vidjeti stanje potražnje za marinama Zadarske županije.

Slika 13 : Prihodi od nautičkog turizma po županijama

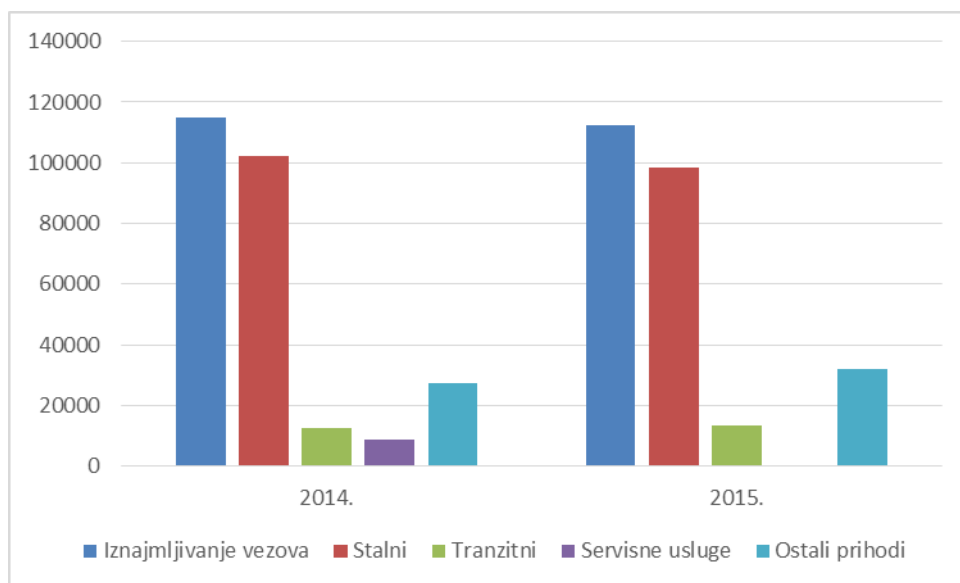
Izvor: Državni zavod za statistiku; podatci iz 2015. godine

ŽUPANIJA	2013.	2014.
Primorsko-goranska	97 963	110 778
Zadarska	151 020	154 704
Šibensko- kninska	194 225	194 979
Splitsko- dalmatinska	122 688	146 284
Istarska	117 696	113 209
Dubrovačko- neretvanska	32 959	33 458
REPUBLIKA HRVATSKA	716 555	753 412

Tablica 10: Prihod ostvaren u lukama nautičkog turizma bez PDV-a u mil. Kn

Izvor: Vlastiti prikaz prema DZS; podatci iz 2015. godine

Da se uočiti da se Zadarska županija nalazi na drugom mjestu odmah iz Šibensko- kninske županije koja ostvaruje najviše prihoda. Kada bi taj prihod podijelili u nekoliko komponenti ono bi izgledalo ovako:

Slika 14 : Prihodi Zadarske županije u mil. Kn

Izvor: Vlastiti prikaz na temelju podataka DZS

Prema podacima DZS objavljenima u ožujku 2015. Zadarska županija najviše je ostvarila prihoda od stalnih vezova, ali su i sve ostale usluge, osim servisnih, porasle. Najzanimljivije bi bilo promatrati prihode ostvarene od ostalih usluga koje se pružaju u nautičkim lukama. Ostale usluge već dugi niz godina ostvaruju, u usporedbi s ostalim prihodima, prilično niske rezultate, što otvara prostor za kreiranje i osmišljavanje novih usluga i aktivnosti koje se mogu pružati nautičarima, ali i stvaranje konkurentske prednosti.

4. IDENTIFIKACIJA PROBLEMA

4.1. Problematika regionalnog razvoja i smještaja luka nautičkog turizma

Na području Hrvatske ne postoji mogućnost apsolutno ravnomjernoga razmještaja luka nautičkog turizma ali valja težiti maksimalno mogućoj ravnoteži njihova prostorna smještaja. Današnji gospodarski razvoj utječe na društveno-ekonomsku strukturu zajednice, a ovisi o nizu čimbenika koji određuju njegovu efikasnost i intenzitet. Poradi toga razmještaj luka nautičkog turizma važan je element razvoja, a usmjeravanje razvoja dio je opće politike razvoja. Za politiku razvoja važno je utvrditi smjernice koje uvažavaju:

- prostorno - ekonomski aspekt razvoja
- regionalni aspekt.

Oba ova aspekta imaju za krajnji cilj uravnoteženi gospodarski i ravnomjerni prostorni razvoj. U suvremenim uvjetima smještaj novih djelatnosti jedan je od značajnih čimbenika koji utječu na promjenu u pogledu prostornog razmještaja stanovnika te omogućuju prednosti u vidu gospodarskih učinaka. Pri tome se prednosti izgradnje luke nautičkog turizma očituju u razvoju područja na kojem se smještaju. Kako bi se to postiglo potrebno je uskladiti kapitalne i vlasničke interese s problemima regionalnog razvoja. Bilo je pokušaja da se problemi razvoja nedovoljno razvijenih područja riješe političko-ekonomskim mjerama, no to je značilo diktiranje razmještaja gospodarskih djelatnosti. Tako se javila potreba za određenim kriterijima koji će efikasno usklađivati gospodarske interese s interesima regionalnog razvoja. Ipak analize koje uzimaju u obzir objektivne kriterije, nisu sasvim pouzdana metoda koja će osigurati ravnotežu između koncentracije luka nautičkog turizma i razvoja nedovoljno razvijenih područja.

Naime analizom prednosti lokacija na kojima su već smještene luke nautičkog turizma te lokacija u dislociranim područjima, dolazi se do zaključka da je analiza dislociranog lokaliteta često formalnost, jer je jasno da će biti izabrana lokacija koja ima već postojeću infrastrukturu, mogućnost osiguranja radne snage, itd., dok izbor dislociranog lokaliteta često nije gospodarski opravdan. U slučaju kad je izbor ovisan o maritimnim i drugim prostornim uvjetima izabire se već razvijeni prostor.

Potreba eliminiranja nedovoljno razvijenih područja, i to smanjenjem nenaseljenosti kroz migraciju, razvojem gospodarskih djelatnosti do potpunog aktiviranja svih potencijala

omogućuje postepeno naseljavanje i oživljavanje praznih područja. Postojanje takvih područja naročito na hrvatskim otocima trajan je čimbenik koji usporava rast i razvoj zajednice te se rješavanju tog problema treba pristupiti na znanstvenim osnovama. Učinci izgradnje luka nautičkog turizma ogledaju se prvenstveno u regionalnom razvoju, ali novoizgrađene luke djeluje privlačno za privatni kapital, donose zaposlenost u otočna i druga područja, potiču razvoj malih tvrtki, investiranje u infrastrukturu, te omogućuje efikasniju upotrebu resursa razvojem tercijarnih i kvartarnih djelatnosti.⁹

5. PROSTORNI PLAN ZADARSKE ŽUPANIJE

5.1. Analiza nautičkog turizma na području Zadarske županije

Nautički turizam **ima** posebno značenje u ekonomskom, a li i svakom drugom smislu, jer je, uz klasičnu "3S" vrstu turizma, zasigurno najviše zasnovan na jedinstvenim resursima obalnog prostora. Nautički turizam vrsta je turizma koja je u ubrzanom porastu na cijelom Jadranu, a s obzirom na razvedenost obale i broj otoka, Zadarska županija predstavlja jedno od perspektivnijih odredišta nautičkog turizma na Mediteranu. Komparativna prednost Zadarskog akvatorija za ovu vrstu turističke ponude sve je veća i odražava se u prepoznavanju ove vrste turizma kao perspektive razvoja. Trenutni udio nautičkog turizma u ukupnim prihodima od turizma govori da on još uvijek nema taj značaj. Egzaktni podaci ne postoje, no na osnovu kapaciteta marina, privezišta i sidrišta od oko 5.000 nautičara, procijenjene zauzetosti ili iskorištenost kapaciteta od 120 dana, ostvarenih noćenja 50, i prosječne dnevne potrošnja turista od 36,30 USD, (Institut za turizam 2001), prihod od nautičkog turizma može se procijeniti na 21 780 000 USD, odnosno 5,94% ukupnih prihoda od turizma Zadarske županije.

5.2. Prostorna obilježja Zadarske županije

Glavno obilježje zadarskog akvatorija su brojni otoci i otočići položeni u nekoliko nizova, koji nisu znatnije udaljeni, a dijelom su i međusobno povezani uskim prolazima (tablica 11). Obalno područje Zadarske županije razmjerno je niska kopnena obala, a ponegdje i pjeskovita. Razvedenost te obale naglašena je u podvelebitskom području ušćem rijeke Zrmanje, Novigradskim i Kornatskim morem te Ljubačkim i Ninskim zaljevom. Zadarski arhipelag najrazvedeniji je jadranski arhipelag s bogatstvom prirodnih ljepota, sa 4

⁹ Izvor: Mogućnost razvoja nautičkog turizma na području Zadarske županije

niza otoka: ukupno 24 veća i 300 manjih otočića i hridi, od kojih je samo 17 naseljeno. S 1.300 km obalne crte (uključujući otoke) to je najrazvedenija obala Sredozemlja. Područje mora i podmorja Zadarske županije smatra se posebno osjetljivim resursom te je obuhvaćeno posebnim propisima iz *Strategije* i *Programa prostornog uređenja RH*. Najvažnija rijeka je Zrmanja i najveće prirodno jezero u Hrvatskoj - Vransko jezero, te park prirode „Telaščica“. Na otocima su naglašeni zaljevi i uvale otoka Paga i Dugog otoka. Za nautičare na Dugom otoku su zanimljivi zaljev Pantera na njegovom sjeveru i posebno luka Telaščica na njegovom jugu. Klifovi uz vanjsku obalu Dugog otoka poznata su geološka i geomorfološka znamenitost. Kornatsko otočje najbrojnije je otočje Jadrana koje obilježavaju uski izduženi manji otoci te otočići i hridi.

Otok	Površina km ²	dužina obale (km)	koeficijent razvedenosti
Pag	189,71	179,5	4,50
Dugi otok	114,44	170,7	4,50
Ugljan	50,21	68,2	2,67
Pašman	63,34	65,3	2,31

Tablica 12. Prostorna obilježja većih otoka županije

Izvor: Statistički ljetopis 2004.

Obalno područje zadarske županije i pripadajući otoci nalaze se, uglavnom, u eumediteranskoj zoni. To je klimatološki posebice temperaturno ugodno područje, jer ljeti pretežito lagani vjetar maestral ublažava vrućine i sparine. U podvelebitskom području zimi znaju biti učestali naleti snažne, koji put i orkanske bure.

Zadarsko zaobalje (Ravni kotari) izuzetno je bogato poljoprivredno područje. Na obali i na većini otoka šume su pretežito četinjača (alepskog bora) i autohtonog hrasta crnike, a od kultura prevladava maslina.

Svojim prometnim položajem Zadarsko područje također postaje značajno odredište za nautičare. Obalni dio Županije postao je novom jadranskom autocestom kroz Liku i Ravne kotare izuzetno dobro povezan sa središnjom Hrvatskom i preko nje sa susjednim zemljama središnje i jugoistočne Europe. Preko čvora autocesta u Bosiljevu uspostavljena je kvalitetna cestovna povezanost i sa zemljama zapadne Europe. Mreža priobalnih cesta i cesta na većim otocima razmjerno je zadovoljavajuća. Luka Zadar od državnog je značaja i ima veliku ulogu jer povezuje putničkim prugama sve otoke svoga područja. Luka Zadar je i ishodište trajektne

povezanosti sa susjednom Anconom (Italija), i s Lošinjom i Pulom. Na prostoru ove županije, osobito u turističkoj sezoni, pojačan je prijevoz vozila na liniji Prizna (kopno) i Žigljen (otok Pag). Zračni promet je u stalnom porastu, a Zračna luka Zadar (Zemunik) više je kategorije. Zadarskom županijom prolazi željeznička pruga s putničkom postajom u Zadru i teretnom postajom Bibinje (teretna luka Zadar).

5.3. Prostorni plan Zadarske županije

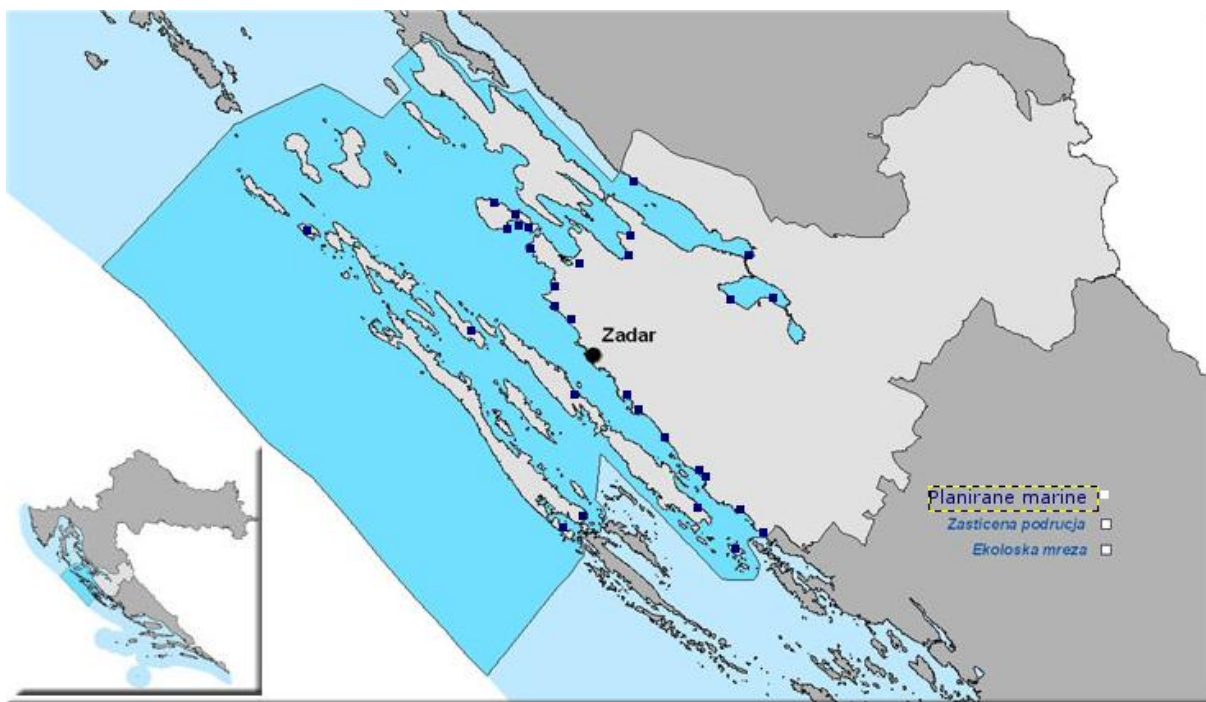
U prostornim planovima Zadarske županije navode se lokacije planirane za izgradnju luka nautičkog turizma i to do 200 vezova (Tablica 7). Uvidom u planirane lokacije vidljivo je da se radi o 13 novih lokacija i ukupno oko 2.500 novih vezova u moru. To je značajan broj vezova čija je izgradnja planirana na otocima što bi značilo mnoge socio-ekonomske i ostale koristi za daljnji razvoj tih otoka.

	Općina / Grad <i>Municipality / City</i>	Naselje / Settlement	Lokacija / Location
1	Preko	Sutomišćica	<i>Sutomišćica</i>
2.	Preko	Preko	luka Preko / <i>Preko port/marina</i>
3.	Pag	Košljun	Košljunski zaljev / <i>Košljun Bay</i>
4.	Pag	Pag	<i>Golija</i>
5.	Povljana	Povljana	luka Povljana / <i>Povljana Port/marina</i>
6.	Sali	Zaglav	u. Triluke / <i>Triluke</i>
7.	Sali	Veli Rat	uvala Kanalić / <i>Kanalić lagoon</i>
8.	Tkon	Tkon	<i>Tkon</i>
9.	Vir	Vir	uvala Prezida / <i>Prezida lagoon</i>
10.	Zadar	Veli Iž	<i>Veli Iž</i>
11.	Zadar	Ist	uvala Široka / <i>Široka lagoon</i>
12.	Zadar	Olib	luka Olib / <i>Olib port/marina</i>
13.	Zadar	Silba	<i>Mul</i>

Slika 15. Planirane lokacije za izgradnju luka nautičkog turizma u Zadarskoj županiji

Izvor: Članak: Mogućnosti razvoja nautičkog turizma na području zadarske županije

U međuvremenu je izgrađena Marina Preko, koja nudi 87 vezova za jahte do 20 m, i 3–5 vezova za mega jahte do 60 m.

Slika 16. Planirane marine u Zadarskoj županiji

Izvor: Vlastiti prikaz na temelju prostornog plana Zadarske županije; URL: <http://www.zadarska-zupanija.hr/dokumenti/strateski-i-planski-dokumenti/2014-09-17-10-27-47/item/501-prostorni-plan-zadarske-zupanije>

5. AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Na temelju podataka iz dokumenta Razvoj sustava turističkih lučica na Hrvatskim otocima da se zaključiti kako postoji još veliki neiskorišteni potencijal vezan za nautički turizam. Jedan od **ciljeva** razvitka, odnosno iskorištavanja takvog kapaciteta jest stvaranje turističkih lučica na jadranskim otocima, što se u ovom slučaju odnosu na otoke u Zadarskoj županiji. Dakle, **osnovni cilj** razvojne politike ovog projekta je pokretanje gospodarske djelatnosti u obalnoj regiji i otvaranje mogućnosti ubrzanog ukupnog razvoja hrvatskog gospodarstva. Što se tiče strategije ona bi trebala dati odgovor na pitanje kako provesti definirani cilj ovog projekta te kako razraditi elemente razvoja u okviru prostorne i vremenske komponente.

Na temelju strategije glavni način kako riješiti prethodno navedeni problem jest gradnja turističkih lučica na otocima. Turističke lučice će se bazirati na ekonomičnim montažno-demontažnim rješenjima, neće se vršiti nikakva čvrsta i konačna gradnja u moru, neće se graditi nove rive i betonirati obala, nužni sadržaji na kopnu riješiti će se okolišu prihvatljivim objektima racionalno korištene površine, građenim u duhu tradicionalnog građenja lokalne sredine. Izvori energije, gdje nema priključka na postojeću infrastrukturu, rješavati će se tzv.

cogeneration plant uređajima ili korištenjem energije vjetra. Gdje nije moguć priključak na vodovod voda će se donositi vodonoscima, a iznimno će se koristiti desalinizatori. Za grijanje potrošne vode koristiti će se solarni elementi. Tretman otpadnih voda rješavati će se upotrebom najsuvremenijih autonomnih uređaja primjerenog kapaciteta, a prikupljanje i odvoz svih vrsta otpada strogo će se nadzirati i zbrinjavati na odgovarajući način. Navedeno uređenje odnosno osposobljavanje izvršavati će se na način da se zaštiti prirodna i funkcionalna cjelovitost tog prostora kao i jedinstveni planski obuhvat.¹⁰

Izgradnja ovakvih turističkih lučica ima za cilj da nautičari koji krstare Jadranom, a za svoj boravak sada pretežno koriste slobodne uvale i neorganizirane mjesne lučice, budu prihvaćeni na odgovarajući način uz obvezu ovlaštenika koncesije da organizira ekološko održavanje pomorskog dobra odnosno prihvata smeća i inog otpada, i obvezu davatelja koncesije da prati i nadzire poštivanje propisa o zaštiti prirode uz adekvatnu naplatu usluga što osigurava ostvarenje odgovarajućih prihoda uz otvaranje novih radnih mjesta na otocima. Jahte koje u ljetnim mjesecima danas krstare našim morem predstavljaju dovoljno tržišta za popunjavanje novih prihvatnih kapaciteta, čija se izgradnja predlaže ovim Projektom, dapače njihov broj čini ovaj Projekt nužnim.

Osnovni opis projekta

Projekt «Razvoj sustava turističkih lučica na Hrvatskim otocima» nametnuo se gotovo sam po sebi. Razvoj nautičkog turizma u Hrvatskoj koji se u 2001.g. približava najboljim predratnim godinama njegova obilježja, kao i izražena potražnja za modernim sadržajima i kapacitetima nautičkog turizma Europe, ukazuje na visok stupanj neadekvatne iskorištenosti prirodnih resursa istočne obale Jadrana. Analizom na terenu došlo se do zaključka da ovaj projekt traži vrlo skromna ulaganja, kao i da njime treba otvoriti daljnje mogućnosti razvoja nautičkog turizma, te ga državnim poticajem uz pomoć struke razvijati u fazama. Činjenica, da je Jadran za Europsku turističku potražnju vrlo interesantan, ali više svojim potencijalom nego realizacijom, postala je obveza ove Vlade promijeniti taj nepovoljan odnos. Iako je prethodnim istraživanjem obrađeno oko 100 lokaliteta na otocima i na obali za izgradnju lučica različite opremljenosti, nije vjerojatno da će svi ovi razmatrani lokaliteti biti prikladni (jer neki od njih primjerice nisu obuhvaćeni važećim prostornim planovima), pa se očekuje istraživanje novih koji bi prilikom izrade i donošenja prostornih planova uz poštivanje odabranih kriterija bili odgovarajući te tek treba utvrđivati uvjete korištenja i točno određene lokacije koje će biti namijenjene za realizaciju objekata nautičkog turizma. Razvoj i izgradnja trebaju stalno, a posebno u početnoj fazi biti kontrolirani od strane nadležnih organa države kako bi se izgradnja i uređenje prostora planirala i provodila tako da se očuvaju prirodne, kulturne i tradicijske vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te provele mjere za sanaciju i revitalizaciju ugroženih i vrijednih područja prirodne i graditeljske baštine. Na pojedinim lokalitetima biti će nužno proširiti građevinska područja gradova i naselja smještenih u obalnom području, uz morsku obalu ili ušća vodotoka, a što će se u pravilu činiti ali tako da se izbjegne stvaranje neprekinute dužobalne zone građenja, a sve putem izrade propisanih planova uređenja prostora. Ovaj Projekt ne smije biti konkurencija, a ni smetnja razvoja velikih nautičkih projekata uz gradske centre i turistička naselja, već se dapače on treba s njima ispreplitati i nadopunjavati potičući širi razvojni zamah nautičkog turizma.

¹⁰ Izvor: http://adriatic-expert.hr/wp-content/uploads/2014/12/PROJEKT_LUCICE_-_VLADA_2002.pdf

Tehnička realizacija projekta

Temeljni pristup koncipiranju turističkih lučica mora biti:

- **potpuno uklapanje u postojeći ambijent**
- **maksimalna zaštita okoliša**
- **korištenje postojećih lučica**
- **lokacija definirana u prostornom planu**

Projekt "Razvoj sustava turističkih lučica na hrvatskim otocima" od velikog je značaja za Republiku Hrvatsku kroz razvoj i unaprijeđenje nautičkog turizma, a što će u konačnici doprinijeti razvoju hrvatskih otoka kao i hrvatskog gospodarstva u cijelini.

Vlada Republike Hrvatske kao izrađivač ovog projekta osigurava i predstavlja podršku Države a ideja, potreba, inicijativa i inicijalizacija osmišljavanja i odabira lokacija za definiranje neke prirodne otočne uvale kao turističke lučice isključivo je u domeni lokalne zajednice tj. jedinice lokalne samouprave. Pri tom je osobito važno da se ideje i predložene lokacije usklade s prostorno-planskom dokumentacijom određenog područja.

Prema analizama postojećih prihvaćenih županijskih prostornih planova većina predloženih lokacija za turističke lučice po projektu "Razvoj sustava turističkih lučica na hrvatskim otocima" je u njima i predviđena.

Pregled broja i postotka lokacija za namjenu turističkih lučica predviđenih u prostornim planovima županija koje u svom sastavu imaju otoke u odnosu na broj predloženih lokacija Projektom prikazan je na sljedećoj slici:

Županija	Broj predloženih lokacija	Broj uključenih lokacija	%
Primorsko-goranska	17	4	23
Ličko-senjska	2	1	50
Zadarska	23	17	74
Šibensko-kninska	22	13	59
Splitsko-dalmatinska	22	13	60
Dubrovačko-neretvanska	24	18	75
UKUPNO:	100	66	66

Slika 17. Pregled broja i postotka lokacija za namjenu turističkih lučica

Izvor: Vlada Republike Hrvatske Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo; Projekt: Razvoj sustava turističkih lučica na hrvatskim otocima

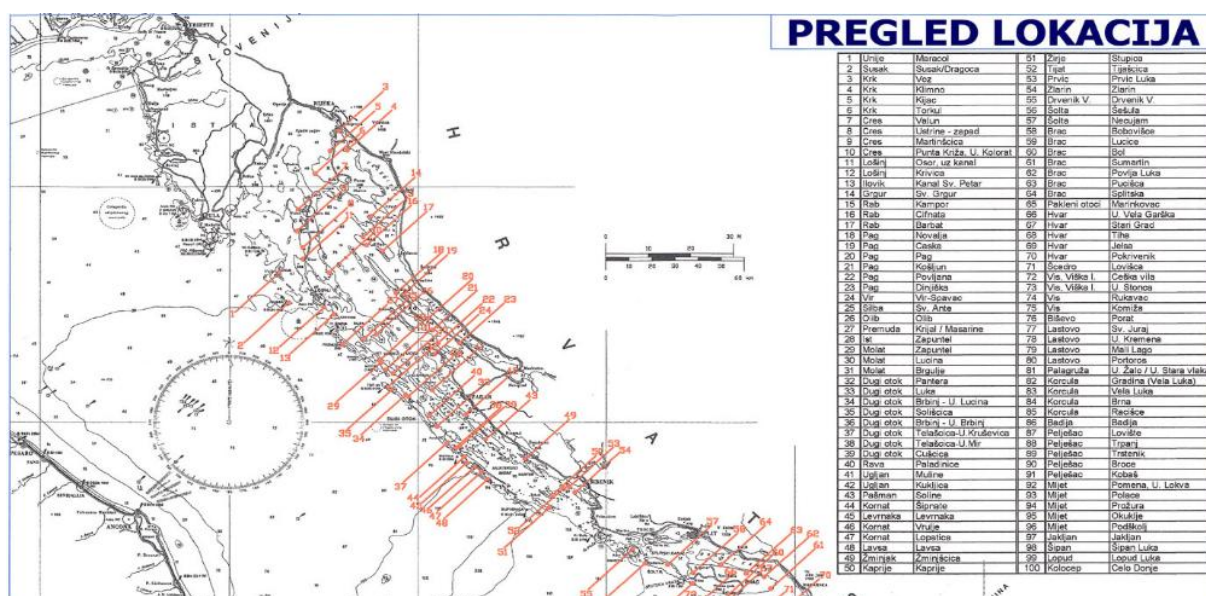
Predlaganje i odabir lokacija vršit će lokalna zajednica prema svojim prioritetima i planovima razvoja stoga u obzir dolaze sve lokacije predložene i Projektom i od strane općina i županija.

Prilikom odabira lokacija i izrade projektne dokumentacije za organiziranje turističkih lučica osnovna je međusobna suradnja jedinica lokalne i regionalne samouprave a u fazi izgradnje i partnerski odnos s investitorom a po stavljanju lučice u funkciju ista će biti predana lokalnoj samoupravi na upravljanje.

Namjena turističkih lučica, sa stanovišta karaktera poslovanja, je prvenstveno sezonskog tipa poslovanja (5-6 mjeseci), iznimno dulje na dobro zaštićenim lokacijama blizu urbanih sredina.

Izbor lokacija (uvala) obavljat će se prvenstveno prema kriteriju zaštićenosti te prostorne i ekološke prihvatljivosti.

Na sljedećoj karti dan je prikaz analiziranih 100, prema maritimnim i lokacijskim karakteristikama, pogodnih lokacija.

Slika 18. Pregled lokacija turističkih lučica

Izvor: Vlada Republike Hrvatske Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo; Projekt: Razvoj sustava turističkih lučica na hrvatskim otocima

Valorizacija projekta sa stanovišta održivog razvitka i upravljanja zaštitom okoliša

U ostvarenju projekta gradnje turističkih lučica, sa stajališta zaštite ekosustava, mora i morskog okoliša, valja pomno odrediti odgovarajuće uvjete kao i pristup zaštiti. Na prvom je mjestu sustavno istraživanje i integralno ocjenjivanje zatečenog stanja, postojećih teškoća i mogućnosti postizanja uspješnih rješenja. Izgradnju novih lučica valja poduzimati na lokacijama za koje se dokaže da su najpovoljnija rješenja u odnosu na unaprijed definirana

mjerila. Pri adaptacijama i raznim prilagodbama postojećih lučica, mora se definirati sve poznate manjkavosti i ustanoviti rentabilnost mjera za njihovo saniranje.

Pri izradi tehničke dokumentacije za gradnju svake pojedine nautičke lučice potrebno je točno odrediti izvore mogućeg onečišćenja/zagađenja mora i morskog okoliša.

Najčešći lokalni izvori zagađenja nautičkih lučica:

- sanitarne vode (korisnici lučice),
- brodsko pogonsko gorivo, mazivo, zauljena voda, smeće,
- brodske havarije,
- prometne nezgode manjih plovila u priobalju,

Lokacije na kojima se kani poduzimati gradnja turističkih lučica mogu se svrstati u osobito osjetljiva područja. U skladu s namjenom, lučice se grade u dobro zaklonjenim i zaštićenim područjima, najčešće s malim dubinama i drugim nepovoljnim značajkama čije negativne utjecaje valja otkloniti, ublažiti ili predvidjeti preventivno djelovanje i način zaštite mora i morskog okoliša. Stoga u planiranju gradnje, valja obaviti temeljita hidrološka, oceanografska i meteorološka istraživanja, te odrediti moguće negativne posljedice za biljne i životinjske zajednice svakog mikropodručja. Temeljem ovakvih podataka mogu se donijeti odgovarajući zaključci o svakoj pojedinoj lokaciji i stupnju zadovoljenja zahtjeva i uobičajenih standarda. Takav bi metodološki pristup morao rezultirati izradom stručne studije za svaku lokaciju.

ZAKLJUČAK

Nautika je riječ koja se povezuje s pojmovima brod i vođenje ili upravljanje brodom. U suvremenom značenju pojam nautike označava skup svih praktičnih i teorijskih znanja koja su potrebna mornaru, voditelju broda ili navigatoru.

Hrvatski zakon o turističkoj djelatnosti definira nautički turizam na slijedeći način: nautički turizam je plovidba i boravak turista – nautičara na plovnim objektima i u lukama nautičkogturizma radi odmora i rekreacije. Nautički turizam predstavlja novu socioekonomsku pojavu u društvu čija budućnost tek dolazi. Svojim učincima pridonosi bogatijoj kvaliteti življenja, urbanizaciji i uređenju površina. Iznimno su važni ekonomski učinci, visoka profitabilnost nautičkog turizma i brojni multiplikativni efekti. Velike razvojne mogućnosti su zanimljive za investitore, a najvažnija je visoka nautičko – turistička potrošnja, koja je dva puta veća od potrošnje tzv.klasičnih turista. Nautički turizam u Hrvatskoj ima veliku perspektivu razvoja zbog mogućnosti zadovoljavanja turističkih potreba gostiju iz visoko razvijenih zemalja Europe. Pokretač je priobalnog regionalnog razvoja, kroz poticanje razvoja svih drugih djelatnosti s kojima je direktno ili indirektno povezan, te je to njegova najvrjednija razvojna uloga. Predstavlja jedan od najperspektivnijih oblika turizma u zadnjih 10 godina. Rast broja nautičkih turista u stalnom je porastu. Takva potražnja temelji se na prirodnim resursima, razvedenoj obali i čistom moru. Zbog svih svojih komparativnih prednosti koje posjeduje Hrvatska bi trebala razvijati i ostale segmente nautičkog turizma, ali na principu održivog razvoja. Svi subjekti iz turizma trebali bi se pridržavati Strategije razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske i Akcijskog plana unutar Strategije. Posredni i neposredni sudionici nautičkog turizma trebali bi štititi prirodu, okoliš, racionalno gospodariti prirodnim prostorom, prepoznavati važnost nautičkog turizma, te uvažavati postojeće kulturno nasljeđe.

Što se tiče perspektive razvoja nautičkog turizma Zadarske županije, zbog mnogobrojnih novih projekata koji su u planu za realizaciju u budućnosti (kao što je izgradnja nautičkih lučica na jadranskim otocima, u ovom slučaju na otocima Zadarske županije) očekuje se mogućnost da se Zadar promovira u glavno nautičko središte ovog dijela Mediterana.

LITERATURA

KNJIGE

1. Dulčić A (2002) Nautički turizam i upravljanje lukom nautičkog turizma, EKOKON; Split
2. Favro, S., Kovačić, M.(2010.): Nautički turizam i luke nautičkog turizma, prostorna obilježja hrvatskog jadrana i izbor lokacije luke nautičkog turizma.
3. Luković, T.: Marketing – koncepcija razvoja nautičkog turizma Hrvatske, Ekonomsko istraživački biro, Split, 1995.
4. Jenkins C. L., Lickorish L. J. (2006): Uvod u turizam, Ekokon d.o.o., Split
5. Nautika Tomas 2001.; Stavovi i potrošnja nautičara u Hrvatskoj, Institut za turizam Zagreb, Zagreb 2002.
6. Šamanović, J.: Nautički turizam i management marina, Visoka pomorska škola, Split, 2002.

STRUČNI I ZNANSTVENI ČLANCI, STRUČNI I ZNANSTVENI RADOVI

1. Business plan osnivanje charter flote od 30 plovila u marini sukošan; Izvođač: Adriatic expert d.o.o. Split
2. Izbor lokacije luke nautičkog turizma na području zadarske županije primjenom metoda višekriterijske analize; Izvođač: Srećko Favro Ph.D. , Mirjana Kovačić Ph.D.
3. Vlada Republike Hrvatske Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo; Projekt: Razvoj sustava turističkih lučica na hrvatskim otocima

OSTALI IZVORI

1. Državni zavod za statistiku (<http://dzs.hr/>)
2. Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (<http://www.mint.hr/UserDocsImages/1999-2158.htm>)
3. Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009.-2019., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture & Ministarstvo turizma, Zagreb, 2008.

4. Studija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Zagreb, 2006.

PRILOG

Popis tablica:

Tablica 1. Luke nautičkog turizma u 2014.

Tablica 2. Popis čarter baza u marini Zadar

Tablica 3. Prikaz plovila po godištima u čarter bazama marine Zadar

Tablica 4. Prikaz plovila u Angelina charter

Tablica 5. prikaz plovila po godištima u čarter bazama marine Zadar

Tablica 6. Prikaz plovila u marini Kornati

Tablica 7. Prikaz plovila po godištima u čarter bazama marine Kornati

Tablica 8. Prikaz plovila u marini Kornati

Tablica 9. Prikaz plovila po godištima u čarter bazama marine Kornati

Tablica 10. Prihod ostvaren u lukama nautičkog turizma bez PDV-a u mil. Kn

Tablica 11. Prihodi Zadarske županije u mil. Kn

Tablica 12. Prostorna obilježja većih otoka županije

Popis slika:

Slika 1. Zemljovidni prikaz Zadarske županije

Slika 2. Razvoj nautičke turističke ponude (broj luka nautičkog turizma i marina) u Hrvatskoj u razdoblju 2010.-2015.

Slika 3. Razvoj nautičke turističke ponude (broj vezova) u Hrvatskoj u razdoblju 2010.-2015.

Slika 4. Postojeće marine u Zadarskoj županiji

Slika 5. Marina Zadar Tankerkomerc

Slika 6. Shematski prikaz marine Zadar

Slika 7. Shematski prikaz marine Kornati

Slika 9. D-Marin Marina Dalmacija

Slika 10. Shematski prikaz marine Dalmacija

Slika 11. vrste plovila na stalnom vezu

Slika 12. Ostvareni prihod luka nautičkog turizma bez pdv-a u 2015. godini

Slika 13. Prihod od nautičkog turizma po županijama

Slika 14. prihodi Zadarske županije u mil. Kn

Slika 15. Planirane lokacije za izgradnju luka nautičkog turizma u Zadarskoj županiji

Slika 16. Planirane marine u Zadarskoj županiji

Slika 17. pregled broja i postotka lokacija za namjenu turističkih lučica

Slika 18. Pregled lokacija turističkih lučica